

Bariery funkcjonalne

1. Czy można dofinansować w ramach likwidacji barier technicznych/w komunikowaniu się zakup sprzętu AGD/RTV?

Sprzęty AGD/RTV nie wchodzi, co do zasady, w zakres pojęcia bariera techniczna, gdyż są to przedmioty przydatne w każdym gospodarstwie domowym, bez względu na to czy służą osobom niepełnosprawnym, czy osobom, które nie są niepełnosprawne. Jednak ocena tego, czy wnioskodawca doświadcza określonych barier i czy zakup danego urządzenia wpływa na likwidację tych barier, należy każdorazowo do powiatowego centrum pomocy rodzinie. Jednostka realizująca to zadanie powinna rozstrzygnąć, w jakim przypadku zakup takiego sprzętu będzie likwidacją bariery dla konkretnej osoby niepełnosprawnej, kierując się przede wszystkim dobrem osoby niepełnosprawnej i analizując wszystkie czynniki i okoliczności, których zmiana może wpłynąć na poprawę funkcjonowania tej osoby.

Zarówno ocena, jak również rozstrzygnięcie w sprawie sposobu rozpatrzenia wniosku osoby niepełnosprawnej o przyznanie dofinansowania ze środków PFRON, należy do pcp/mopr, które posiada całą dokumentację wnioskodawcy, jest dysponentem ww. środków i odpowiada za ich wydatkowanie.

2. Czy można dofinansować w ramach likwidacji barier technicznych/w komunikowaniu się zakup roweru z napędem elektrycznym?

W opinii Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych dofinansowanie do zakupu roweru elektrycznego stanowi raczej likwidację bariery transportowej, nieobjętej wsparciem wynikającym z przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2024 r. poz. 44).

Ostateczna ocena zasadności wniosku i podjęcie rozstrzygnięcia co do przyznania dofinansowania należy jednak do jednostki realizującej to zadanie, która jest dysponentem środków PFRON i odpowiada za ich wydatkowanie. Zgodnie z art. 35a ustawy o *rehabilitacji* (...) m.in. dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych należy do zadań powiatu i stosownie do art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o *samorządzie powiatowym* (Dz. U. z 2024 r. poz.107) wykonywane jest przez powiat w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.

3. Czy istnieje możliwość dofinansowania do zakupu łóżka rehabilitacyjnego dla mieszkańca Domu Pomocy Społecznej w ramach likwidacji barier technicznych?

Rozwiązania przewidziane ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 204 r. poz. 44), w tym dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych (architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się), dotyczą wszystkich osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem, o którym mowa w tej ustawie.

Nie ma zatem przeszkód natury formalnej do przyznania osobie niepełnosprawnej, będącej mieszkańcem domu pomocy społecznej, pomocy indywidualnej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne przebywające w domach pomocy społecznej powinny być traktowane na równi z innymi osobami niepełnosprawnymi zamieszkującymi w powiecie.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że rozpatrując wnioski osób zamieszkujących w różnego rodzaju placówkach należy zwrócić uwagę, czy inne przepisy nie nakładają na daną placówkę obowiązku zapewnienia tego sprzętu, o który wnioskuje osoba niepełnosprawna.

Ocena zasadności wniosku i podjęcie rozstrzygnięcia co do przyznania dofinansowania należy każdorazowo do powiatowego centrum pomocy rodzinie, które jest dysponentem środków PFRON i odpowiada za ich wydatkowanie.

4. Czy można dofinansować w ramach likwidacji barier technicznych zakup pompy insulinowej, koncentratora tlenu?

Dofinansowanie wyrobów medycznych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych następuje

Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

poprzez zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze [(katalog tych przedmiotów i środków określony został w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie (Dz. U. z 2024 r. poz. 500)], przy czym realizowane jest ono ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, a środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mogą być wykorzystane jedynie na dofinansowanie dla tych osób niepełnosprawnych, które spełniają kryterium dochodowe określone w § 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 926, z późn. zm.).

Wymienione przedmioty nie zostały umieszczone w wykazie wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie, stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie. Analizując obowiązujący stan prawny należy stwierdzić, że obecnie nie ma możliwości dofinansowania ich zakupu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Należy jednak podkreślić, że zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz.107) powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.

Zatem dokonanie indywidualnej oceny pod kątem rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz jednostkowych potrzeb wnioskodawcy, a także ostateczna ocena zasadności wniosku i podjęcie rozstrzygnięcia co do przyznania dofinansowania należy do powiatowego centrum pomocy rodzinie, które jest dysponentem środków PFRON i odpowiada za ich wydatkowanie.

5. Czy istnieje możliwość przyznania dofinansowania do zakupu soczewek okularowych i aparatów słuchowych w ramach likwidacji barier w komunikowaniu się?

Dofinansowanie wyrobów medycznych ze środków PFRON następuje poprzez zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze [(katalog tych przedmiotów i środków określony został w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie (Dz. U. z 2024 r. poz. 500)] przy czym realizowane jest ono ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, a środki PFRON mogą być wykorzystane jedynie na dofinansowanie dla tych osób niepełnosprawnych, które spełniają określone w § 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 926, z późn. zm.) kryterium dochodowe.

Soczewki okularowe i aparaty słuchowe zostały umieszczone w wykazie wyrobów medycznych, stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie wyrobów medycznych (...), dlatego też ich zakup może być dofinansowany wyłącznie w ramach zadania obejmującego dofinansowanie przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

6. Czy istnieje katalog przedmiotów, które można dofinansować w ramach likwidacji barier funkcjonalnych (technicznych/w komunikowaniu się/architektonicznych)?

Ze względu na różne stopnie i rodzaje niepełnosprawności wnioskodawców nie jest możliwe określenie katalogu wszystkich sytuacji czy rzeczy, które można byłoby zakwalifikować np. do barier technicznych.

Organ realizujący to zadanie sam dokonuje kwalifikacji czy dany sprzęt spełni funkcję sprzętu likwidującego barierę techniczną (w komunikowaniu się, architektoniczną), oceniając indywidualne potrzeby i możliwości osoby niepełnosprawnej. Każda sprawa powinna być rozpatrywana indywidualnie, przy uwzględnieniu rodzaju i stopnia niepełnosprawności osoby, która będzie korzystała z tego sprzętu, jej potrzeb wynikających z niepełnosprawności oraz faktycznej możliwości osiągnięcia celów rehabilitacji określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44), a także rodzaju urządzenia i roli, jaką ma ono spełniać.

7. Czy można dofinansować w ramach likwidacji barier architektonicznych adaptację nowego pomieszczenia na łazienkę oraz wyposażenie w urządzenia sanitarne (łazienka w nowo wybudowanym domu/mieszkanie w stanie surowym)?

O dofinansowanie ze środków Funduszu likwidacji barier architektonicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się, jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują.

Składając stosowny wniosek osoba niepełnosprawna powinna wykazać, czy i w jakim stopniu takie wsparcie pozwoli na kompensację dotyczących ją ograniczeń. Natomiast organ realizujący to zadanie powinien ustalić co stanowi barierę dla

Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

osoby niepełnosprawnej oraz dokonać weryfikacji czy przedsięwzięcie, o które wnioskuje osoba niepełnosprawna, likwiduje tę barierę i nie powoduje nowej, a przez to wpływa na jej wydajniejsze, sprawniejsze funkcjonowanie w życiu codziennym.

Należy podkreślić, że środki PFRON przyznawane w ramach dofinansowania zadań powiatu służą likwidacji istniejących barier. Konieczne jest zatem rozróżnienie działań dotyczących likwidacji występujących barier od działań polegających na modernizacji mieszkania, zabezpieczeniu potrzeb mieszkaniowych, bądź dokończeniu inwestycji budowlanej. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w łazience może obejmować realizację przedsięwzięć związanych z poprawą funkcjonowania osoby niepełnosprawnej, która z niej korzysta, np. przez zamianę wanny na brodzik, montaż uchwytów, czy poszerzenie otworu drzwiowego. Nie dotyczy natomiast budowy łazienki, czy adaptacji pomieszczenia na łazienkę, a także montażu sprzętu łazienkowego i wyposażenia łazienki, gdyż ich brak nie jest barierą architektoniczną.

Każdy wniosek wymaga dokonania indywidualnej oceny i rozpatrzenia przez realizatora zadania pod kątem rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz ewentualnego zastosowania konkretnych cech produktu, którego wniosek dotyczy, w odniesieniu do indywidualnych potrzeb wnioskodawcy.

Należy również zauważyć, że zgodnie z art. 35a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych m.in. dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych należy do zadań powiatu i stosownie do art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) wykonywane jest przez powiat w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Rozstrzygnięcie zatem o przyznaniu bądź odmowie przyznania dofinansowania należy wyłącznie do powiatowego centrum pomocy rodzinie, które jest dysponentem środków PFRON i odpowiada za ich wydatkowanie.

8. Czy w przypadku śmierci wnioskodawcy/beneficjenta można wypłacić członkowi rodziny/spadkobiercy świadczenie przyznane ww. na likwidację barier funkcjonalnych?

Zgodnie z § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 926, z późn. zm.), podstawę dofinansowania zadań ze środków PFRON stanowi umowa zawarta przez starostę (prezydenta miasta na prawach powiatu) z osobą niepełnosprawną lub jej przedstawicielem ustawowym. Jeśli sytuacja, która jest przedmiotem zapytania nie została uregulowana w umowie na dofinansowanie oraz w przypadku powstania jakichkolwiek wątpliwości natury cywilnoprawnej, będących następstwem umowy, której jedną ze stron jest powiat (miasto na prawach powiatu) należy skorzystać z opinii radcy prawnego.

Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych nie posiada kompetencji do oceny indywidualnych spraw, które regulowane są przepisami prawa cywilnego. Obowiązujące przepisy – ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44) oraz akty wykonawcze do niej – nie regulują wyżej poruszonych kwestii.